

FRA Lehdistötiedote

Wien/Bryssel, 2. kesäkuuta 2015

FRA:n tutkimus: nollatoleranssi tarpeen työvoiman hyväksikäytön vakavia muotoja vastaan

Kuluttajat eivät useinkaan tiedä, että heidän syömänsä ruoka tai ostamansa vaatteet saattavat olla sellaisten työntekijöiden tuottamia, joita käytetään vakavalla tavalla hyväksi. EU:n perusoikeusviraston (FRA) uudesta raportista käy ilmi, että vaikka EU:lla on lainsäädäntöä, jossa kielletään tietyt vakavat työvoiman hyväksikäytön muodot, EU:n sisällä liikkuvat tai EU:n alueelle saapuvat työntekijät ovat vaarassa joutua hyväksikäytön uhreiksi. Tästä huolimatta siirtotyöläisen ottaminen työhön erityisen kohtuuttomoin tyoehdoin on rikos, josta voi joissakin EU:n jäsenvaltioissa saada enintään alle kahden vuoden vankeustuomion. Tämä ei vastaa asiaan liittyvän ihmisoikeusloukkauksen vakavuutta.

”Emme voi hyväksyä tilannetta, jossa työntekijöitä käytetään hyväksi ja heidän on pakko hyväksyä ala-arvoiset tyoehdot taloudellisten ja sosiaalisten olosuhteidensa vuoksi,” vahvistaa FRA:n vt. johtaja [Constantinos Manolopoulos](#). *”Kyseessä on hyvin yleinen ongelma, josta on tehtävä kiireesti loppu. EU:n jäsenvaltioiden on pyrittävä enemmän edistämään nollatoleranssia työntekijöiden hyväksikäytön vakavia muotoja vastaan ja toteutettava toimia tilanteen valvomiseksi tehokkaammin ja hyväksikäyttäjien rankaisemiseksi.”*

FRA:n uusi raportti on ensimmäinen, jossa tarkastellaan kattavasti EU:n sisällä muuttavien tai EU:n ulkopuolelta saapuvien työntekijöiden rikollisen hyväksikäytön kaikkia muotoja EU:ssa. Tulosten perusteella työvoiman rikollinen hyväksikäyttö on laajaa monilla aloilla, erityisesti maataloudessa, rakennusalalla, hotelli- ja ravintola-alalla, kotiapulaisia palkattaessa ja tehdasteollisuudessa. Hyväksikäyttäjillä on vain pieni riski joutua syytteeseen tai maksamaan korvauksia uhreille. Sen lisäksi, että tilanteesta aiheutuu haittaa uhrille itselleen, se myös vaarantaa työelämän normit laajemminkin.

Työvoiman hyväksikäyttöä tapahtuu maantieteellisesti eri puolilla Eurooppaa sekä eri talouden aloilla. Siihen liittyy usein monia yhteisiä piirteitä, kuten hyvin pienet palkat (joskus jopa 1 euro tunnilta tai vähemmän), 12-tuntiset ja sitä pidemmät työpäivät, ja kuuden tai jopa seitsemän päivän työviikko. Uhrit eivät tee asiasta useinkaan rikosilmoitusta, koska heitä saatetaan estää tai he pelkäävät menettävänsä työpaikkansa. Tämä on yksi tärkeä syy siihen, miksi hyväksikäyttäjille ei nykytilanteessa aiheudu useinkaan seuraamuksia.

FRA ehdottaa raportissaan tilanteen parantamista muun muassa seuraavasti:

- EU:n jäsenvaltioiden on varmistettava kattava ja tehokas työpaikkojen tarkastusjärjestelmä, johon on varattu riittävät resurssit.
- Työvoiman vakavaan hyväksikäyttöön liittyvien tarkastusten tehostamiseksi poliisiin, syyttäjäviranomaisten ja valvontaviranomaisten (kuten työsuojeluviranomaisten), tukipalveluiden ja työnantajajärjestöjen välille olisi luotava tiiviit suhteet myös rajat ylittävissä yhteyksissä.
- Hyväksikäytetyksi joutuneiden mahdollisuutta käyttää oikeussuojakeinoja on vahvistettava esimerkiksi pyrkimällä tehokkaammin lisäämään uhrien tietoa oikeuksistaan sekä ennen EU-maahan saapumistaan että EU-maahan saapumisensa jälkeen.

- Kansallisten viranomaisten on voitettava hyväksikäytettyjen työntekijöiden luottamus ja saatava heidät tuntemaan olonsa turvalliseksi, turvatuksi ja suojatuksi, mikä rohkaisisi näitä työntekijöitä ilmoittamaan kohtelustaan. Työsuojeluviranomaisten ja poliisin tulisi tehdä tiiviimpää yhteistyötä keskenään sen varmistamiseksi, että kaikki työvoiman vakavan hyväksikäytön tapaukset havaitaan.
- Sekä yksityisiä yrityksiä että kansallisia viranomaisia kehoitetaan varmistamaan, etteivät ne tue työvoiman hyväksikäyttöä tekemällä sopimuksia tai alihankintasopimuksia työvoimaa hyväksi käyttävien yritysten kanssa.
- Kuluttajille on tiedotettava riskistä, että tuote on saatettu valmistaa tai palvelu tarjota työntekijöitä vakavasti hyväksikäyttäen. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi työntekijöiden oikeuksia kunnioittaville yrityksille myönnettävillä sertifikaateilla ja merkeillä.

Raportti on kokonaisuudessaan saatavilla osana lehdistöaineistoa:

[Severe Labour Exploitation](#)

FRA:n julkaisuja samasta aiheesta on saatavana alla olevien linkkien kautta:

[Victims of crime in the EU: the extent and nature of support for victims](#) (report)

[Fundamental rights at Europe's southern sea borders](#) (report)

[Migrants in an irregular situation employed in domestic work: Fundamental rights challenges for the European Union and its Member States](#) (report)

[Criminalisation of migrants in an irregular situation](#) (paper)

[Legal entry channels to the EU](#) (paper)

Lisätietoja: media@fra.europa.eu

Puhelin: (+431) 580 30 642

Tietoa toimittajille

- Tämän raportin kenttätutkimus tehtiin 21 EU-maassa, ja työvoiman vakavaan hyväksikäyttöön liittyvää lainsäädännöllistä ja institutionaalista taustaa tutkittiin kaikissa 28 jäsenvaltiossa.
- FRA teki kaikkiaan 616 asiantuntijahaastattelua, joissa oli mukana työvoiman hyväksikäytön alalla työskenteleviä ammattiryhmiä, kuten työsuojelutarkastajia, poliiseja, tuomareita, työntekijöiden ja työnantajien edustajia, kansallisen politiikan asiantuntijoita ja rekrytointitoimistojen henkilöstöä.
- Raporttia varten ei haastateltu hyväksikäytön uhreja. FRA aloittaa kuitenkin pian jatkohankkeen, jossa haastatellaan työntekijöitä, jotka ovat joutuneet tai ovat vaarassa joutua EU:ssa hyväksikäytetyksi.
- FRA:n tehtävänä on antaa tutkimustuloksiin perustuvaa neuvontaa Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden päätöksentekijöille ja edistää näin kattavampaan tietoon perustuvaa ja kohdennetumpaa perusoikeuspolitiikkaa.